

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (5)

Datum
2024-05-28

Diarienummer
3139-2024

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över betänkandet Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet, del 1 och 3 (SOU 2024:11).

Er beteckning: KN2024/00755

Länsstyrelsen Västerbotten lämnar i och med detta yttrande sina synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet, del 1 och 3 (SOU 2024:11). Länsstyrelsen yttrande utgår från de delar där länsstyrelsen är delaktig i processen.

Sammanfattning

- Länsstyrelsen är positiv till det förslag som presenterats kopplat till överklagade länsstyrelsebeslut och håller med utredningen om att de ärenden som prövas av regeringen ska ha en politisk karaktär.
- Länsstyrelsen avstyrker att miljöprövningsdelegationen valts ut för att handlägga ärenden som beviljats undantag från specifik miljöbedömning av regeringen. Miljöprövningsdelegationen saknar idag kompetens inom områden så som vattenverksamhet och A-prövningar. Även om miljöprövningsdelegationens arbetssätt stämmer väl överens med det som föreslås i utredningen så finns det en risk att detta inte åstadkommer den effektiva prövning som betänkandet eftersträvar. Länsstyrelsen anser att handläggningen i stället ska läggas på länsstyrelsen.

Del 1

Länsstyrelsen har inga synpunkter eller ser positivt på de förändringar som föreslagits gällande instans för prövning av överklagade ärenden.

Kapitel 4

Länsstyrelsen har inga synpunkter kopplat till områdesskydd.

Länsstyrelsen ställer sig bakom Havs- och vattenmyndigheten som har poängterat i sitt samrådsyttrande att beslut om att bilda vattenskyddsområden innehåller naturvetenskapliga, tekniska, legala och processuella överväganden och att ärendena är av komplicerad natur och sällan innehåller politiska avvägningar och därmed en fördel om överprövningsinstansen redan är insatt och van att hantera miljölagstiftning och överprövningar av liknande karaktär och därmed redan besitter/kan anskaffa den nödvändiga kompetensen.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget kopplat till strandskydd. Länsstyrelsen förutsätter att Mark – och miljödomstolen innehar den kompetens som krävs för att fatta dessa beslut och att detta borde kunna innebära en tidsvinst i processen.

Länsstyrelsen ser inte att förslaget kommer innebära någon försämrad hantering av överklagade beslut rörande kulturresevat och har inga synpunkter i detta avseende.

Kapitel 5

Länsstyrelsen ställer sig positiva till förslaget om att överprövningen av beslut enligt 10, 15 och 16 §§ terrängkörningsförordningen ska ske hos allmän förvaltningsdomstol. Utredningen visar på att alltför få överklaganden har prövats i sak, eftersom tidsperioden för skoterförbud ofta hunnit passeras innan överklagandena kunnat prövas. För Länsstyrelserna (och kommunerna) har detta inneburit få vägledande domar och bristande praxis kring bedömningen i dessa ärenden.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att domstolarna och förvaltningsmyndigheterna har en organisation som gör dem bättre lämpade för att hantera ärenden som kräver en skyndsam hantering samt att samma instansordning bör gälla för såväl kommunala beslut enligt 15 § som för länsstyrelsens beslut enligt 16 §.

Däremot ser Länsstyrelsen fler fördelar med att ärendena koncentreras till en och samma förvaltningsdomstol, med anledning av behovet av bibehållen kompetens och att det rör sig om ett fåtal ärenden med relativt långa mellanrum som kräver skyndsam hantering. Erfarenheterna av detta specialforum för beslut om jakt efter björn, varg, järv, lo och kungsörn är mycket goda. Den

sakkunskap som krävs vid överprövningen om regionala och lokala förhållandena inom till exempel rennäring, lokalbefolkningens friluftsliv och besöksnäring anser vi är likartad över fjälläna där behovet av tillfällig reglering av skotertrafik är som störst. Länsstyrelsen anser därför att detta krav snarare talar för en koncentrerad prövning än en geografisk spridning i enlighet med den allmänna forumregeln.

Del 3

Kapitel 8

Länsstyrelsen har inga synpunkter kopplat till kapitel 8 gällande domstolens överlämnande av yttranden till regeringen.

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets slutsats i 8.2.3 gällande att ta bort Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverkets möjlighet att med bindande verkan begära att domstolen ska lämna över ett mål till regeringen för prövning till förmån för att värna domstolarnas självständighet. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och andra myndigheter kan uppmärksamma mark- och miljödomstolen på att en ansökan rör ett allmänt intresse på ett sådant sätt att domstolen bör överväga att ge regeringen tillfälle att ta över målet för prövning.

Länsstyrelsen ser dock att det skulle kunna finnas skäl för att miljöprövningsdelegationerna ska få möjlighet att lämna över ärenden till regeringen, då på samma grunder som för mark- och miljödomstolen. Miljöprövningsdelegationerna prövar idag landbaserad vindkraft där det ofta framkommer under handläggningen att den sökta verksamheten berör områden av riksintresse för försvaret. Betänkandet redovisar även att av de ärenden som hittills lämnats över till regeringen gäller flera av dessa landbaserad vindkraft och försvarsintressen. Att ge miljöprövningsdelegationerna möjlighet att lämna över dessa ärenden till regeringen redan i första instans skulle effektivisera prövningen i stället för att ett överlämnande ska bli möjligt först när ett ärende överklagats.

Kapitel 9

Länsstyrelsen har inga synpunkter kopplat till regeringens möjlighet att få förbehålla sig prövning begränsas till prövning i första instans.

Kapitel 10

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om att länsstyrelsen handlägger beslut om undantag från specifik miljöbedömning. Dock menar länsstyrelsen att även länsstyrelsen bör utredas som beredande instans för tillståndsärenden där undantag beviljats av regeringen.

Utredningen föreslår i 10.4.4 att miljöprövningsdelegationerna ska bereda tillståndsansökningar för de verksamheter där regeringen beviljat undantag från specifik miljöbedömning. Länsstyrelsen anser att det bör utredas om länsstyrelsen ska vara beredande instans även vid prövning av verksamheter som beviljats undantag av regeringen. Utredningen motiverar valet av miljöprövningsdelegationerna som beredande instans med att de sitter vid länsstyrelserna som, om detta förslag går igenom, har berett frågan om undantag. I och med att det inte sitter miljöprövningsdelegationer vid alla länsstyrelser stämmer inte detta påstående.

Ett ytterligare argument för att beredningen bör ligga på länsstyrelserna är att miljöprövningsdelegationen i dagsläget inte besitter kompetens kopplat till vattenverksamhet och A-industrier. Även om miljöprövningsdelegationerna har kunskap om prövningsprocessen i sak har de inte erfarenhet av att pröva vattenverksamhet eller A-anläggningar. Länsstyrelserna är oftast mycket insatt i dessa verksamheter och dess miljöpåverkan i sin roll som tillsynsmyndighet och har genom detta större möjlighet att föra det allmännas talan i ärenden där specifik miljöbedömning inte görs. Det är extra viktigt med bra kunskap när handläggningen ska gå snabbt och det dessutom handlar om att ge tillstånd till verksamhet utan att en specifik miljöbedömning har skett.

Det pågår idag ett utvecklingsarbete mellan alla länsstyrelser där man arbetar för att underlätta för verksamhetsutövare genom att utveckla ensade arbetssätt, vägledning och råd till den som söker tillstånd. I och med att detta är ett arbete där alla länsstyrelser deltar, inte enbart län med miljöprövningsdelegation, så kommer alla län kunna ha goda förutsättningar för att bereda dessa ärenden åt regeringen.

För att uppnå en så effektiv prövning som möjligt menar länsstyrelsen därför att även länsstyrelsen bör övervägas som beredande instans åt regeringen för de verksamheter där undantag har beviljats.

I annat fall förespråkar länsstyrelsen att ärenden som beviljats undantag från specifik miljöbedömning av regeringen bereds hos den ordinarie prövningsmyndigheten.

Del 4

Kapitel 13

17 a kap. 6 § MB; i bestämmelsen anges inte var kungörelse ska ske. Jämför med 19 kap. 4 § 1 MB som anger att kungörelse ska ske i ortstidning eller på annat lämpligt sätt och 22 kap. 3 § MB som anger att kungörelsen ska införas i ortstidning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med miljöhandläggare Frida Sandén som föredragande.